

- поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 травня 2019 р., м. Мукачево) / ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2019. – С. 577-579.
2. Попович Н. Ф. Дитяча література / Н. Ф. Попович. – Мукачево : МДУ, 2018. – 136 с.
  3. Попович Н. Ф. Значення казки в розвитку дітей дошкільного віку / Н. Ф. Попович, Я. В. Сідлак // Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти : збірник тез доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Мукачево, 26 жовтня 2017р.) / гол. ред. В.І. Кобаль. – Мукачево : МДУ, 2017. – С.120-121.
  4. Попович Н. Ф. Творчість Тамари Коломієць для дітей молодшого шкільного віку / Н. Ф. Попович, А. М. Попович // Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторах : збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Мукачево, 07 листопада 2019 р.). – Мукачево : МДУ, 2019. – С. 125-128.
  5. Савко Л. М. Дитяча література як засіб морального виховання дітей дошкільного віку / Л. М. Савко, Н. Ф. Попович // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-17 травня 2019 р., м. Мукачево) / ред. кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2019. – С. 640-642.

ПОПОВИЧ Н. Ф.,
СУХОДОЛЬСЬКА Ю. М.

Мукачівський державний університет, Україна

ЗНАЧЕННЯ ЧИТАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У період реформування початкової школи та оновлення її змісту відбувається переорієнтація процесу навчання української мови на розвиток мовленнєвої особистості молодшого школяра, формування його комунікативної компетентності. Кожен учитель початкової школи дотримується триєдиної мети: навчити, розвинути й виховати творчу особистість, здатну мислити, приймати рішення, адаптуватися в соціумі. Уже з перших днів перебування дитини в школі вся робота повинна підпорядковуватися цій меті. Учителю слід використовувати різні методи і прийоми навчання, щоб збагатити словниковий запас учнів, розвинути їхнє мовлення й мислення, сформувати творчу особистість. Різноманітним питанням розвитку мовлення молодших школярів присвячено ряд публікацій [1; 2; 3; 4; 5].

Читання є одним із основних компонентів розвитку мовленнєвої діяльності школярів, одним із важливих засобів формування особистості. Тому так важливо саме в початкових класах сформувати в учнів технічну сторону читання, уміння працювати з різними видами текстів, забезпечити максимальний вплив твору на школяра. Розвиток мовлення молодших школярів тісно пов'язаний з виробленням навички читання, тобто досить швидке й правильне пізнання літер, їх поєднань та перетворення побачених знаків на звуки, звукосполучення, слова. Під час

виконання різних видів і форм роботи з мовленнєвим матеріалом у дітей розвиваються зв'язне мовлення й логічне мислення.

Визначні педагоги у своїх працях наголошують на необхідності поповнення лексичного запасу дітей, забезпеченні їх розумового розвитку – що і є головними завданнями уроків літературного читання.

Слова діти засвоюють дуже рано разом із властивими їм значеннями. А поняття, позначені цими словами, як узагальнені образи дійсності, розширюються і поглиблюються із розвитком дітей. Вчителю важливо спочатку вивчити рівень мовленнєвої підготовки учнів і відповідно до цього планувати на кожному уроці роботу над словом і словосполученням, образним висловом, розвивати у дітей уміння правильно оформлювати власні думки, виховувати інтерес та увагу до слова.

Важливе значення має засвоєння учнями багатьох життєвих і спеціальних понять, а також мовних зворотів. Успішне формування в молодших школярів необхідних понять можливе лише за умови знання навчального матеріалу, наукових термінів та виконання вправ щодо їх різноманітного застосування. Під час такої роботи відбувається складна розумова діяльність, зокрема аналіз, абстрагування й узагальнення. Така діяльність розвиває в учнів гнучкість мислення та мовлення.

Уроки літературного читання для учнів 2-4 класів мають важливе значення для розвитку їх мовлення. Під час опрацювання певного літературного жанру на уроці, вчитель, враховуючи рівень розвитку учнів класу, спонукає дітей знаходити позицію автора через форму слова, формулювати етичні й естетичні оцінки дійових осіб, а також ставити себе на місце того чи іншого персонажа, уявно діяти за нього й передавати головний сенс його діяльності через творчу розповідь.

Мета кожного вчителя початкових класів – зробити мовлення дітей змістовним, правильним, чітким, виразним, багатим, логічним, доречним і доцільним.

Коли вчитель дає завдання підготуватися до певної мовленнєвої діяльності, то дитина спочатку подумки складає відповідь, і тільки потім її висловлює або записує. При цьому важливим є обдумування школярами своїх дій до виконання завдання, що сприяє чіткості й правильності їхніх висловлювань. Внутрішнє мовлення супроводжує підготовку учнів до будь-яких видів писемного мовлення. Зовнішнє мовлення дітей, як відомо, виявляється у діалогах та монологіях.

Сучасна методика розвитку в молодших школярів умінь та навичок говоріння передбачає роботу над побудовою діалогічних і монологічних висловлювань, яка полягає у переказі готових текстів та побудові власних висловлювань на основі прочитаних або прослуханих творів, переглянутих фільмів, випадків із повсякденного життя дітей.

Отже, читання має дуже важливе значення для розвитку мовлення молодших школярів. Адже у процесі читання художніх творів відбувається не просто засвоєння прочитаного школярами, а й усвідомлення ними свого ставлення до творів мистецтва. За допомогою тексту в молодших читачів формуються нові знання через своєрідний діалог з автором твору.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>